

KS. WOJCIECH DANIELSKI

CZYTANIA W MSZY ZA ZMARŁYCH

(Propozycje harmonizacji i wprowadzeń)

W roku akademickim 1968/69 na ćwiczeniach liturgiczno-pastoralnych z II rokiem słuchaczy liturgiki przez 2 miesiące pracowaliśmy nad czytaniem za zmarłych według nowo wprowadzonych dla Polski tzw. *Lectionaria particularia*, przygotowując pomoce dla duszpasterzy dla opublikowania w jednym z miesięczników diecezjalnych. Ogłoszenie nowego *Ordo Lectionum Missae* w chwili, gdy nasz tekst był niemal gotowy (podobnie, jak owoc 2-letniej pracy innego zespołu: wprowadzenia do czytań mszalnych na niedziele i święta, już w części złożony w jednym z wydawnictw kościelnych) — spowodowało konieczność zredagowania naszych pomocy na nowo. W stosunku bowiem do *Lectionaria particularia*, zawierających 62 teksty czytań (13 z ST, 20 lekcji z NT, 29 czytań Ewangelii), nie weszły do nowego zestawu aż 24 czytania, głównie ze ST i z Ewangelii, rozszerzono lub skrócono 7 czytań, nadto dodano 4 czytania nowe. Stąd dezaktualizacja zbioru czytań w Kiel. *Przeegl. Diec.* 45: 1969 s. 64—89 z którego zestawu lekcji z Ewangelii w liczbie 27 tylko 11 można nadal używać. Przy naglany przez duszpasterzy, którzy słyszeli o naszym opracowaniu, jak i przez zobowiązania wobec współpracowników, których trud nie powinien pójść na marne, niestety dopiero po blisko 4 latach oddaje tekst ponownie opracowany. Wyrażam nadzieję, że nadal może stanowić pomoc dla celebransa w doborze czytań i w homilii, najstosowniejszych do sytuacji zmarłego i jego bliskich uczestniczących w Mszy św. pogrzebowej lub rocznicowej (w innych bowiem Mszach za zmarłych nie możemy zbyt łatwo pomijać czytań przepisanych na dany dzień powszedni). Nowe musiało być przede wszystkim zharmozonizowanie lekcji z Ewangelią. We wspomnieniach i zastosowaniach czytań, których liczba wynosi obecnie: 7 ze ST, 18 zaś lekcji z NT, 17 Ewangelii — większość jest dziełem wspólnym Księży: Jerzego Grześkowiaka z Poznania, Ryszarda Kiełczewskiego z Gniezna, franciszkanina Rajmunda Mazura, paulina Józefa Olczaka oraz niżej podpisanego.

A. PRÓBY HARMONIZACJI TEMATYCZNEJ

I. Ogólne, tj. niezależnie od okoliczności

1. Ap 20, 11—21, 1 (NT-17) Mt 25, 31—46) (Ew-4). Gdy przestanie panować nad nami śmierć, osądzi nas Chrystus według Przykazania Miłości, i jeśli staniemy się godnymi da nam udział w odnowionym świecie.

2. Flp 3, 20—21 (NT-11) J 14, 1—6 (Ew-16) Jesteśmy w drodze do domu Ojca: tam wprowadzi nas tylko Chrystus, udzielając chwały także naszemu śmiertelnemu ciału.
3. 1 Kor 15, 51—57 (NT-9) J 6, 37—40 (Ew-11) Dzięki zwycięstwu Chrystusa nad śmiercią, nasze ciała śmiertelne oczekuje wieczna chwała, pod warunkiem łączności z Chrystusem przez wiarę i miłość, utrwalonej w sakramentalnych spotkaniach z Nim.
4. 2 Kor 5, 1. 6—10 (NT-10) Łk 12, 35—40 (Ew-7) Życie na ziemi jest pielgrzymką do Ojca w niebie. Kto chce ten cel osiągnąć, stara się w swym postępowaniu zawsze podobać Bogu: taką gotowość nagrodzi Chrystus u stołu w Królestwie Ojca.
5. 2 Tm 2, 8—13 (NT-13) J 17, 24—26 (Ew-17). Wierność Chrystusowi zapewnia nam udział w Jego chwale, doprowadzi do wiecznego przebywania z Bogiem w Trójcy Jedynym.
6. Rz 8, 14—23 (NT-5) J 17, 24—26 (Ew-17) Dzieci Boże poddają się Duchowi Świętemu, z radością, a nie lękiem, gdyż przez wierność wyrażają oczekiwanie udziału w dziedzictwie Jedyne Syna Bożego i ciałem.
7. Ap 21, 1—5a. 6b—7 (NT-18) J 11, 17—27 (Ew-13) Gdy Bóg zamieszka na zawsze z ludźmi w odnowionym świecie wolnym od śmierci, staniami się w pełni dziećmi Boga, uczestniczyć będziemy w Jego nieśmiertelności. Chrystus Pan nam tego udzieli, jeśli wierzymy w Niego jako dawcę życia i zmartwychwstania.
8. Rz 5, 17—21 (NT-3) J 11, 17—27 (Ew-13) Chrystus jedyną nadzieją przyszłego życia.
9. Dz 10, 34—36. 42—43 (NT-1a) Mt 25, 31—46 (Ew-4) Chrystus Sędzią sprawiedliwym po śmierci.
10. 1 Kor 15, 20—24a. 25—28 (NT-8a) Łk 23, 44—49; 24, 1—6a (Ew-9b) albo: Mk 15, 33—39; 16, 1—6 (Ew-5b) Chrystus — pierwszy żyjący, zmartwychwstały spośród umarłych.
11. Ap 21, 1—5a. 6b—7 (NT-18) Mt 5, 1—12a (Ew-1) Wierność zasadom niedocenionym w doczesności — przynosi zwycięstwo w nowym, wiecznym świecie.
12. 1 J 3, 14—16 (NT-15) J 6, 51—58 (Ew-12) Miłość wzajemna i udział w Eucharystii zapewniają życie wieczne, bo są już na ziemi stanem zjednoczenia z Chrystusem.

II. W nawiązaniu do okresu roku liturgicznego

Wielki Post:

Rz 6, 3—9 (NT-4b) Rz 5, 5—11 (NT-2) Rz 5, 17—21 (NT-3) Mk 15,

33—39 (Ew-5a Łk 23, 44—49 (Ew-9a) J 6, 51—58 (Ew-12). Zwycięstwo nad grzechem — tylko przez jedność z Chrystusem, który grzech i jego skutki pokonał. Śmierć jednych — zjednoczonych z Chrystusem — może przynieść innym nawrócenie i zbawienie.

Okres Wielkanocny:

Rz 6, 3—4. 8—9 (NT-4a) J 11, 17—21 (Ew-13b) 1 Kor 15, 20—24a. 25—28 (NT-8a) Łk 24, 13—35 (Ew-10b) albo, 1 Tes 4, 13—18 (NT-12) Wiara, Chrzest i Eucharystia — drogą do życia z Chrystusem i nadania sensu naszej śmierci jako udziału w Jego Tajemnicy Paschalnej.

Listopad i Adwent:

Lm 3, 17—26 (ST-5) Flp 3, 10—21 (NT-11) Jb 19, 1. 23—27a (ST-1) Mt 25, 31—46 (Ew-4) Mt 25, 1—13 (Ew-3) Łk 12, 35—40 (Ew-7) Oczekiwany Chrystus przychodzi do każdego w chwili śmierci: musimy być gotowi na to spotkanie.

Okres Bożego Narodzenia:

Rz 8, 14—23 (NT-5) 1 J 3, 1—2 (NT-14) J 6, 37—40 (Ew-11) J 12, 23—28 (Ew-15b) J 14, 1—6 (Ew-16) J 17, 24—26 (Ew-17) Bóg jest Ojcem, który czeka na nas, aby uczynić nas w pełni swoimi dziećmi w nagrodę za to, że naśladujemy Jego Jedynego Syna.

III. W zastosowaniu do osoby zmarłego

Kapłan:

Dz 10, 34—43 (NT-1b) Łk 24, 13—35 (Ew-10b) Kapłan był dla wielu głosicielem, świadkiem Zmartwychwstałego Chrystusa, którego spotykał u stołu Eucharystii.

1 J 3, 14—16 (NT-15) J 17, 24—26 (Ew-17) Kapłan poświęcał się dla bliźnich w miłości Chrystusa, który mu się objawiał podczas studiów i modlitwy.

2 Tm 2, 8—13 (NT-13) J 12, 23—26 (Ew-15) Kapłan, wierny sługa Chrystusa, naśladował Go poświęcając się, aby wielu ludziom udzielać Bożego życia także przez niepowodzenia i cierpienia. Rz 14, 7—9. 10b—12 (NT-7) J 6, 37—40 (Ew-11) Kapłan, który za wzorem Chrystusa był uczynny dla każdego i pełnił swe powołanie z całkowitym poświęceniem.

Siostra lub brat zakonny:

2 Kor 5, 1. 6—10 (NT-10) Mt 25, 1—13 (Ew-3) Siostra starała się w życiu podobać Chrystusowi, samemu, aby ją wprowadził na wieczne wesele.

1 J 3, 14—16 (NT-15) Mt 25, 31—46 (Ew-4) Brat poświęcał się dla

wspólnoty Kościoła i przez to był wiernym sługą Chrystusa Rz 8, 14—23 (NT-5) J 17, 24—26 (Ew-17) Duch Święty objawia nam Boga na modlitwie (kontemplacji) i zbliża do oczekiwanego wejścia w odnowiony świat.

Rodzice:

Rz 8, 14—23 (NT-5) J 14, 1—6 (Ew-16) Bóg jest Ojcem i dawcą ojcostwa: nagradza dziedzictwem wiecznym w swoim domu dając wieczne mieszkanie tym, którzy Go naśladowali, zapewniając swoim dzieciom warunki życia i rozwoju.

Ap 21, 1—5a. 6b—7 (NT-18) J 11, 17—27 (Ew-13) Chrystus pociesza rodzinę pozostałą po zmarłym, obiecując, że będą go na nowo widzieli w Chrystusowym Królestwie.

Katecheta lub wychowawca:

Dn 12, 1—3 (ST-6) J 17, 24—26 (Ew-17) Wybawiał od zła i prowadził do sprawiedliwości: naśladowując Chrystusa, który chce wszystkich swoich uczniów wziąć ze sobą do domu Ojca.

Rz 14, 7—9. 10b—12 (NT-7) J 6, 37—40 (Ew-11) Poświęcał swoje życie dla sprawy Boga: aby wszystkich ludzi do Niego prowadzić.

Apostołowie świeccy i dobroczyńcy:

Rz 14, 7—9. 10b—12 (NT-7) Mt 11, 25—30 (Ew-2) Nawet bardzo prosty człowiek, kiedy przyjdzie do Chrystusa, poznaje dzięki Niemu Ojca i cel swojego życia: być dla drugich.

1 J 3, 14—16 (NT-15) Mt 25, 31—46 (Ew-4) Służba braciom okaże się na sądzie sprawdzianem miłości wobec Chrystusa.

Ap 14, 13 (NT-16) J 12, 23—26 (Ew-15a) albo Mt 5, 1—12a (Ew-1) Apostoł wierzy, że trudy, niepowodzenia i klęski owocują po jego śmierci — tak, jak Męka Chrystusa.

Mdr 3, 1—6. 9 (ST-2) Mt 5, 1—12a (Ew-1) W końcu okazuje się, że rację mają ci, których życie niewierzącym w Boga wydaje się nieudane.

Świadkowie Chrystusa w obojętnym lub wrogim otoczeniu (prześladowani):

Mdr 3, 1—6. 9 (ST-2) Mt 11, 25—30 (Ew-2) Chrystus jest jedyną nadzieją i jedyną nagrodą dla tych, którzy w Niego wierzą, a których wybrał do udziału w cierpieniu.

2 Tm 2, 8—13 (NT-13) J 12, 23—26 (Ew-15a) Droga Chrystusa wiedzie przez cierpienie do zwycięstwa: każdy, kto Go naśladowuje, musi tę drogę przejść.

1 J 3, 14—16 (NT-15) Mt 25, 31—46 (Ew-4) Za oddawanie życia dla zbawienia swego otoczenia czeka wieczna nagroda od Chrystusa.

Rz 8, 31b—35. 37—39 J 17, 24—26 Mocne trwanie w miłości Chrystusa, od którego nic nas nie zdoła odłączyć, da nam udział w Jego życiu.

Ludzie ciężkiej pracy:

Ap 14, 13 (NT-16) Mt 11, 25—30 (Ew-2) Kto przychodził do Chrystusa i z Nim oddawał Ojcu każde swoje utrudzenie, tego Ojciec przyjmie i nada jego pracy wieczną wartość.

Młodzi gorliwi:

Mdr 4, 1—15 (ST-3) lub Rz 6, 3—9 (NT-4a) J 11, 17—27 (Ew-13) Umierający młodo, uznany został przez Boga za dojrzałego do wiecznej nagrody: żyje wiecznie z Chrystusem, swoim Przyjacielem.

Stale zjednoczeni z Bogiem (Komunia św.)

Rz 6, 3—9 (NT-4b) J 6, 51—58 (Ew-12) Kto przyjmuje Ciało zmartwychwstałego w Komunii św., ten już ma życie wieczne: żyje bowiem dla Boga, a nie dla grzechu.

Lm 3, 17—26 (ST-5) Mt 5, 1—12a (Ew-1) Wytrwałość w zaufaniu Chrystusowi będzie nagrodzona na wieki.

Długotrwała choroba lub uciążliwa starość:

Mdr 3, 1—6. 9 (ST-2) Mk 15, 33—39 (Ew-5a) albo Łk 23—44—49 Ew-9a) Cierpienie pozwala rozpoznać w otoczeniu człowieka prawdziwie wybranego przez Boga
jw., St-5 i Ew-1.

Rz 8, 31a—35. 37—39 (NT-6) Mk 15, 33—39; 16, 1—6 (Ew-6b) albo Łk 23, 44—49; 24, 1—6a (Ew-9b) Zwycięzamy nawet słabość własną dającą się nam we znaki, tylko dzięki Temu, który za nas umarł i zmartwychwstał.

Ap 21, 1—5a. 6b—7 (NT-18) Mt 5, 1—12a (Ew-1) Po cierpieniach tego życia przychodzi zwycięstwo Chrystusa, następnie odnowionego już przez Niego świata.

Pojednanie z Bogiem dopiero w starości lub przed śmiercią.

Rz 5, 5—11 (NT-2) Łk 23, 33. 39—43 (Ew-8) lub J 6, 37—40 (Ew-11) Każdemu, do ostatniej godziny, Chrystus Pan daje możliwości powrotu i pojednania.

Nagła śmierć:

2 Mch 12, 43—46 (ST-7) Łk 12, 35—40 (Ew-7) Zmarli potrzebują naszej modlitwy, jeśli za życia nie zawsze szli drogą Bożą, zwłaszcza, gdy śmierć przyszła nagle.

B. WPROWADZENIA (DO CZYTANIA ZGROMADZONYM) I UWAGI
O ZASTOSOWANIU

Czytania ze Starego Testamentu

1. Jb 19, 1. 23—27a. Wierzymy, że po naszym życiu na ziemi zostanie dobra pamięć. Będziemy żyć wiecznie i będziemy oglądać Boga, który nas wybawił od śmierci.
Czytanie trudne. Ogólne o życiu wiecznym np. z Ewang. Mk 15, 33—39, 16, 1—6.
2. Mdr 3, 1—9 lub 1—6. 9. Cierpienie i prześladowanie jest wypróbowaniem tych, których Bóg wybrał jako sobie bliskich. Raczej wybierać wersję krótszą. Za ofiary prześladowania, niezrozumienia, długotrwałej i wyniszczającej choroby.
3. Mdr 4, 7—15. Śmierć przedwczesna jest znakiem, że Bóg uznał kogoś za dojrzałego do pełni życia.
Za zmarłego młodego, praktykującego chrześcijanina.
4. Iz 25, 6a. 7—9. Śmierć się skończy, gdy nadejdzie dzień powszechnego zbawienia.
Na rocznicę wojny lub zbiorowy pogrzeb ofiar wypadku.
5. Im 3, 17—26. Kto w cierpieniu nie przestaje ufać Bogu, ten wejdzie do Jego chwały.
Za zmarłego, który w długotrwałym cierpieniu lub starości trwał w zjednoczeniu z Chrystusem (Komunia św.).
6. Dn 12, 1—3. Dla wiernych Bogu — powszechne zmartwychwstanie i sąd przyniesie nagrodę wiecznego życia.
Za zmarłego wychowawcę, kapłana, katechetkę.
7. 2 Mch 12, 43—46. Grzechy zmarłych mogą być przebaczone dzięki modlitwie i ofierze żywych.
Tej lekcji nie nadużywać. Najlepiej na Mszę „składkową”. Za zmarłego, o którym nie wiadomo na pewno, czy pojednał się z Bogiem (np. nagła śmierć, wypadek).

Czytania z Nowego Testamentu

- 1a. Dz 10, 34—36. 42—43. Jezus Chrystus jest Sędzią, który odpuszcza grzechy żywym i umarłym.
Ogólnie za zmarłych, także za potrzebujących odpuszczenia grzechów po śmierci.
- 1b. Dz 10, 34—43. Chrystus za swego życia w ciele czynił wszystkim dobrze, odkąd zaś zmartwychwstał, potrzebuje świadków swej przebaczącej dobroci i nowego życia.

- Na pogrzeb kapłana lub dobroczyńcy (jako naśladowcy i świadek Chrystusa. Czytać zwłaszcza w okresie Wielkanocnym, wraz z Ewangelią o Emaus (nr 10b: Łk 24, 13—35).
2. Rz 5, 5—11. Chrystus oddał życie za grzeszników; dlatego oczekuje powrotu i pojednania każdego z nas.
Na pogrzeb nawróconego przed śmiercią. Czytać zwłaszcza w Wielkim Poście, z Ewangelią o Śmierci na Krzyżu (nr 9: Łk 23, 44—49).
 3. Rz 5, 17—21. Śmierć nasza jest skutkiem grzechu Adama, ale ze śmierci Chrystusa Pana mamy łaskę nowego życia.
Na Mszę św. ogólną, zwłaszcza rekolekcyjną (o śmierci i odkupieniu), Czytać zwłaszcza z Ewangelią o Łazarzu (nr 13b: J 11, 17—27).
 - 4a. Rz 6, 3—4. 8—9. Przez Chrztost mamy wieczne życie z Chrystusem; dlatego i nasza śmierć jest udziałem w zbawieniu. Zwłaszcza na pogrzebie zmarłego młodo, w okresie Wielkanocnym, razem z Ewangelią o Łazarzu (nr 13b: J 11, 17—27).
 - 4b. Rz 6, 3—9. Dla chrześcijanina śmierć jest uwolnieniem od grzechu (niebezpieczeństwa grzechu) i udziałem w zwycięstwie Zmarłychwstałego Chrystusa.
Na pogrzeb osób, które żyły stale w zjednoczeniu z Bogiem (częsta Komunia św., przykład życia). Zwłaszcza na okres Wielkiego Postu, z Ewangelią o Eucharystii, Chlebie życia nr 12: J 6, 51—58 BT).
 5. Rz 8, 14—23. Dzieci Boga poddają się Duchowi Świętemu z radością, a nie z lękiem, gdyż oczekują udziału w dziedzictwie Jedynego Syna Bożego.
Na pogrzeb ojca lub matki, zwłaszcza gdy osierocili liczną rodzinę. Zwłaszcza po świętach Bożego Narodzenia.
 6. Rz 8, 31b—35. 37—39. Zjednoczenie z ofiarą życia Chrystusa Pana daje moc do pokonania lęku przed cierpieniami i śmiercią, gdyby nawet przyszło nimi zapłacić za dochowanie wierności Bogu.
Za zmarłego, który przeszedł próbę swej wiary w prześladowaniu lub chorobie.
 7. Rz 14, 7—9. 10b—12. Każde życie i każda śmierć mają swoje miejsce w planie Boga i powinny być dobrowolnie oddane w Jego służbę byśmy mogli przed Bogiem zdać z życia rachunek.
Za zmarłego (pogrzeb), który był czynny w Kościele: kapłan, apostoł, dobroczyńca, wychowca.
 - 8a. 1 Kor 15, 20—24a. 25—28. Śmierć, będąca skutkiem pierwszego grzechu, zostanie pokonana, gdy Chrystus zwycięski zaprowadzi

swoje królowanie. W tym odrodzonym świecie będą żyć w Bogu tylko ci, którzy teraz całkowicie starają się należeć do Chrystusa.

W okresie Wielkanocnym.

- 8b. 1 Kor 15, 20—23. Tak, jak wszyscy umierają, tak dzięki Chrystusowi wszyscy zmartwychwstaniemy, aby wejść do pełni życia, którą posiada tylko Bóg.
Każdy pogrzeb.
9. 1 Kor 15, 51—57. Wszystkich nas oczekuje wieczna chwała, jeśli weźmiemy konsekwentnie udział w zwycięstwie Chrystusa: nad grzechem i nad śmiercią.
Czytanie trudne, wymaga wyjątkowo starannego czytania oraz homilii.
10. 2 Kor 5, 1. 6—10. Życie na ziemi jest pielgrzymką do domu Ojca w niebie. Kto wierzy, ten stale przygotowuje się na Dzień spotkania.
Każdy pogrzeb.
11. Flp 3, 20—21. Nasza wiara w życie przyszłe dotyczy także przemiany naszego ciała składanego do grobu. Takie ciało Chrystusa, jaśniejące już chwałą, oglądali Apostołowie w Przemienieniu na górze Tabor.
Na pogrzeb, zwłaszcza po ciężkiej i wyniszczającej chorobie, albo pogrzeb niewidomego, inwalidy lub kaleki.
12. 1 Tes 4, 13—18. Wiara i nadzieja nam mówi, że tylko przez jakiś czas nie będziemy się widzieli z naszymi zmarłymi. I oni, i my — spotkamy się w wiecznym przebywaniu u Boga. Na pogrzeb, w którym obok wspólnoty wiernych uczestniczą dla jakichś racji niewierzący lub obojętni.
13. 2 Tm 2, 8—13. Wierność Chrystusowi Panu zapewnia nam udział w Jego Zmartwychwstaniu.
Na Mszę pogrzebową: z pociechą, ale i z upomnieniem.
14. 1 J 3, 1—2. Dzieci Boga powinny starać się całym życiem upodobnić do swojego Ojca, który jest w niebie. Ich dojrzałość okaże się, gdy Go spotkają twarzą w twarz.
Za zmarłego, który żył jako gorliwy chrześcijanin, może niezrozumiany w obojętnym środowisku.
15. 1 J 3, 14—16. Ofiara miłości bliźniego jest już na ziemi udziałem w Tajemnicy Paschalnej Chrystusa — w Jego Przejściu ze śmierci do życia.
Za zmarłego, który żył w poświęceniu dla drugich, a nawet swą postawą był upomnieniem dla otoczenia (kapłan, zakonnica).

16. Ap 14, 13. Trudy życia skończą się: przejdą w szczęśliwą wieczność z Bogiem.
Pogrzeb ludzi spracowanych lub schorowanych, których trudy życia były powszechnie znane i godnie pamięci.
17. Ap 20, 11—21, 1. W Objawieniu św. Jana — powrót zmarłych do życia i sąd ostateczny nad wszystkimi, są przedstawione w obrazach: księga życia zawiera zarówno uczynki każdego człowieka, jak i imiona tych, którzy otrzymują udział w wiecznym życiu, w nowym niebie i nowej ziemi, poza którą jest wieczne zatracenie.
Msza św. za zmarłych zbiorowa. Ostrożnie na Mszach pogrzebowych.
18. Ap 21, 1—5a. 6b—7. Wizja przyszłego świata, w którym dlatego ustana wszelkie nieszczęścia, bo Bóg będzie na zawsze wśród ludzi; ta wizja jest równocześnie zapowiedzią, że wejdą tam ci, którzy są wierni i oczekują wypełnienia swej nadziei.
Msza pogrzebowa, gdy rodzinie bardzo ciężko przyjąć tę śmierć. Zwłaszcza w okresie Wielkanocnym, gdy można w homilii nawiązać do odnawiającej się wiosną przyrody.

Czytania z Ewangelii

1. Mt 5, 1—12a „Osiem błogosławieństw”: Czynienie dobra i znoszenie zła w doczesności będzie nieskończenie nagrodzone w wieczności.
Za zmarłego, który za życia okazywał się prawdziwym uczniem Chrystusa, zwłaszcza przez uczynność i cierpliwość.
2. Mt 11, 25—30. Życie przyszłe jest wiecznym odpoczynkiem po trudzie ziemi i oglądaniem Boga, który objawia się tylko sercom prostym, czyli otwartym.
Za zmarłego „zwyčajnego człowieka pracy” — zwłaszcza fizycznej. — Np. razem z czytaniem NT nr 16.
3. Mt 25, 1—13. Konieczność stałej gotowości na spotkanie Chrystusa, jeśli na Jego miłość odpowiedzieć chcemy miłością. Za zmarłą zakonnice lub młodą dziewczynę. Również jako upomnienie dla obecnej wtedy młodzieży.
4. Mt 25, 31—46. Chrystus osądzi nasz stosunek do Niego po tym, jacy jesteśmy wobec potrzebujących. Za zmarłego, który życie poświęcał służbie dobroczynnej (diakonia): siostry miłosierdzia, opiekunowie społeczni, mężowie zaufania, psychologowie, obrońcy... Zwłaszcza w listopadzie i grudniu.

- 5a. Mk 15, 33—39. Pociesza nas wiara, że śmierć prawdziwego ucznia Chrystusa jest udziałem w Jego śmierci krzyżowej i dlatego przynosi komuś nawrócenie i zbawienie.
Na pogrzeb zwłaszcza osoby samotnej, lub długo cierpiącej, której choroba i śmierć poruszyła i zgromadziła wokół niej ludzi dobrej woli.
- 5b. Mk 15, 33—39; 16, 1—6. Po straszliwej śmierci, która miała Chrystusa Pana ostatecznie poniżyć i unicestwić — On zmartwychwstał. On pokona również rozpad ciała i ograniczenie i zamknięcie grobu, i da nam ciało wieczne i niezniszczalne. Dlatego groby naszych bliskich nie są miejscem ich wiecznego spoczynku, ale miejscem, gdzie ostatni raz widzimy ich ciało, zanim się znów zobaczymy.
Przy ostatecznym pogrzebaniu. Pogrzeb po śmierci gwałtownej, gdy ciało jest zmasakrowane.
6. Łk 7, 11—26. Chrystus jest Bogiem, Władcą życia i śmierci. Z Jego przyjściem na ziemię zaczyna się wyzwolenie ludzkiej rodziny z wszelkich nieszczęść, w końcu i nieuniknionej konieczności śmierci.
Czytanie trudne, ryzyko rozumienia dosłownego na pogrzebie, a więc sugerowania modlitwy o cud wskrzeszenia. W homilii trzeba przesunąć akcent na Chrystusa tego, którego oczekujemy, i na świadectwo nasze o wierze w Niego. Przy tych zastrzeżeniach na pogrzeb młodego człowieka, także jako upomnienie dla obecnych na pogrzebie rówieśników: nie tylko „Nie płacz” „Wstań”, ale bardziej w. 18—26.
7. Łk 12, 35—40. Stała gotowość na spotkanie z Chrystusem przez pełnienie wierne swoich obowiązków, będzie nagrodzona u stołu w Królestwie Ojca.
Przy nagłej śmierci, zwłaszcza za zmarłego, który żył w łasce i przystępował do Stołu Bożego. Pouczenie dla żyjących o gotowości.
8. Łk 23, 33. 39—43. Bóg zawsze jest gotów przyjąć pokutę człowieka. Im większe było odejście, tym bardziej ceni sobie powrót tak, iż zupełnie nie liczy się z tym, jak sądzą kogoś ludzie.
Przy pogrzebie skazanych, długoletnich więźniów, kryminalistów. Ostrożnie jednak w sytuacji człowieka pojednanego tuż przed śmiercią.
- 9a. Łk 23, 44—49: — jak 5a.
- 9b. Łk 23, 44—49: 24, 1—6a. — Jak 5b.
- 10a. Łk 24, 13—16. 28—35. Chrystus Zmartwychwstały żyje wśród nas w sakramentach Kościoła, zwłaszcza w Eucharystii, którą

pierwsi chrześcijanie nazywali „Łamaniem Chleba”, a która jest zadatkim przebywania z Chrystusem na zawsze.

Na pogrzeb lub rocznicę w okresie Wielkanocnym, szczególnie za zmarłego kapłana, biskupa, papieża.

- 10b. Łk 24, 13—35. Dla prawdziwych uczniów Chrystusa śmierć nie jest klęską ani końcem. Jeśli wierzymy, że nasz Zbawiciel przez śmierć musiał wejść do chwały i teraz żyje wśród nas — to możemy Go spotkać u Eucharystycznego stołu, a z Nim naszych bliskich zmarłych.
W okresie Wielkanocnym, zwłaszcza z lekcją z NT nr 12.
11. J 6, 37—40. Zgodnie z planem Ojca, Syn Boży chce zbawić każdego, aby nikt nie zginął. Każdy będzie musiał przed Nim stanąć ale pełnię zbawienia otrzyma tylko ten, kto przyjdzie do Niego dobrowolnie.
Na pogrzeb pojeđnanego z Bogiem po długim zaniedbaniu życia religijnego, o ile poprzednio koleje jego życia były w środowisku znane.
12. J 6, 51—58 (wg BT; Wulg. do w. 59). Trwanie w zjednoczeniu z Chrystusem, w Komunii eucharystycznego Chleba, prowadzi do nasycenia wszystkich dążeń człowieka w życiu wiecznym i jest jego początkiem. Albo: Przyjmowanie pokarmu Eucharystycznego jest warunkiem otrzymania życia wiecznego, bo już w doczesności przyjmujemy w siebie życie Syna Bożego przyniesione z wieczności.
Na każdą Mszę św. za zmarłych, zwłaszcza za zmarłego, który gorliwie uczestniczył we Mszy św.
13. J 11, 17—27. Chrystus Zmartwychwstały udziela życia wiecznego i zmartwychwstania pod warunkiem, że w Niego wierzymy. Na pogrzebie, gdy pozostała liczna rodzina. Zwłaszcza w okresie Wielkanocnym.
14. J 11, 32—45. Chrystus miłował Łazarza i mimo to pozwolił na jego śmierć, aby okazać swoją Boską wszechmoc i aby wielu uwierzyło w Niego. Jeśli dopuścił do śmierci w naszej rodzinie, to znaczy, że liczy na taką wiarę, która każe nam oczekiwać spotkania z naszymi bliskimi w pełni życia, jakiej Chrystus nam wszystkim chce udzielić.
Na pogrzebie, gdy zgromadzona jest liczna rodzina, a obok niej niewierzący i obojętni, przybyli dla różnych racji towarzyskich.
- 15a. J 12, 23—26. Służba Bogu do ostatka sił wyda owoc po śmierci. Za kapłanów, ludzi zasłużonych dla społeczeństwa, szczególnie na rocznice, gdy gromadzą się ci, w których ich życie zaowocowało.

- 15b. J 12, 23—28. Całe życie pełne poświęcenia ukoronowane zostało chwilą śmierci, kiedy dopełniła się ofiara. Tak, jak ofiarę Swego Jedynego Syna Ojciec przyjął i obdarzył Go chwałą, tak i nas, którzy całe życie uczymy się ofiarować samych siebie. Za tych, którzy się poświęcili w pracy apostołskiej lub w apostołstwie cierpienia dla zbawienia drugich. Raczej tylko na pogrzeb.
16. J 14, 1—6. Chrystus Pan jest jedyną naszą Drogą do Ojca w niebie, gdzie czeka nas pełne szczęście, i gdzie wszyscy, którzy Mu wierzymy, znów będziemy razem. Pociecha dla osieroconej, głęboko wierzącej rodziny. Upomnienie na ziemi, aby śmierć w rodzinie przyjmować z wiarą.
17. J 17, 24—26. Jeżeli dzięki słowom Syna Bożego poznajemy Ojca, dojdziemy do oglądania Go w wieczności. Zwłaszcza kapłani, teologowie, osoby żyjące modlitwą.

Lublin

KS. WOJCIECH DANIELSKI

Ks. JERZY CHMIEL

MATERIAŁY DO HOMILII ŻAŁOBNYCH (IV)

4) Łk 12, 35—40: *I wy bądźcie gotowi.*

E g z e g e z a. Polecenie gotowości na przyjście Pana połączone jest tutaj z krótkimi przypowieściami — obrazami.

a) „Przepasane biodra i zapalone pochodnie” to symbol gotowości. Przypomina to scenę z Księgi Wyjścia, kiedy Izraelici w noc paschalną oczekiwali wyjścia z Egiptu: *Biodra wasze będą przepasane, sandały na waszych nogach, laska w waszym ręku* (Wj 12, 11). W tekście ewangelicznym zamiast laski są pochodnie zapalone na znak, że Jezus jest światłem, które nas oświeca. A inne teksty biblijne często mówią o przepasaniu się jako gotowości do boju (jako mocarz).

b) Oczekiwanie na powrót pana z uroczystości weselnych. Możemy sobie wyobrazić owo oczekiwanie, gdy nikt oka nie zmruży, bo pana nie ma w domu i nie wiadomo, kiedy powróci. Lecz gdy powróci, w przystępie dobrego humoru, urządzi przyjęcie dla swych domowników i zabawi się w usługującego. To jest jakaś nagroda dla wiernych służących.

c) Złodziej wykorzystuje brak czujności ze strony domowników. Czujność pana działa odstrasżająco na złodziei.

Z a s t o s o w a n i e. „Každy dzień jest dobry, by się narodzić,